

Oulun yliopiston kirjasto TOIMINTAKERTOMUS 2007

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

SISÄLLYS

YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS	3
OULUN YLIOPISTON KIRJASTO	4
PALVELUT	5
KEHITTÄMINEN	8
KOKOELMAT	9
HENKILÖKUNTA	11
JULKAISUTOIMINTA	14
TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT	15
TILAT JA TALOUS	17
ORGANISAATIO JA HALLINTO	18
LIITE: TUNNUSLUKUVERTAILU VUODELTA 2007	19

YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS

Kirjaston uusi kehittämis- ja toimenpideohjelma vuosille 2008 - 2009 valmistui keväällä 2007. Toimenpideohjelmaan liittyvä taustoitustyö ja arviointi oli aloitettu jo edellisvuonna henkilökunnan kanssa.

Henkilökunnan kanssa pohdimme, miten asiakkaan näkökulma saataisiin entistä vahvemmin mukaan palveluiden suunnitteluun, mitä kirjasto voisi osaltaan tehdä tutkimuksen vahvistamiseksi ja miten kehittäisimme organisaatiotamme entistä joustavammaksi palveluiden tuottajaksi.

Kirjaston tuloksia ja vaikuttavuutta sekä niihin liittyviä mittareita arvioitiin yliopiston tulosprisman näkökulmasta. Jäimme kuitenkin odottamaan yliopiston strategian valmistumista, koska halusimme integroida kirjaston toimintaohjelman suoraan yliopiston strategiaan. Yliopiston strategia valmistui vuoden 2007 alussa.

Kirjaston toiminta-ajatus kiteytettiin seuraavasti: ”*Oulun yliopiston kirjasto on asiantuntijaorganisaatio, joka toimii yhdessä tiedeyhteisön kanssa yliopiston tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuotamme yliopiston tutkimuksen, opetuksen ja opiskelun tarvitsemat kirjasto- ja tietopalvelut osana yliopiston oppimiskeskusverkostoa. Palvelemme myös muita tiedontarvitsijoita erityisesti Pohjois-Suomessa.*” Toimiminen yhdessä tiedeyhteisön kanssa kertoo kirjaston tahdosta ja välttämättömyydestä integroitua yliopiston perustoimintoihin.

Strategiassaan yliopisto määrittelee tavoitteekseen olla tiedeyliopisto, jonka tutkimus ja siihen kytkeytyvä opetus ovat korkeaa kansainvälistä luokkaa. Korkealaatuisen tutkimuksen ja opetuksen eräs tärkeä edellytys on tietoaineiston tarjonta – sekä aineiston korkea ja ajanmukainen laatu että tarvittava määrä. Kokoelmavertailut osoittavat, että kehitettävää on erityisesti monografiatarjonnassa. Kirjaston tavoitteena onkin toiminnallaan vaikuttaa siten, että ”*Yliopistolla on käytössään kansainvälisesti korkealaatuiset tietoresurssit.*”

Toimintaohjelmaa työstäessämme päädyimme näkemykseen, että kirjaston toiminta on ollut lähtökohdiltaan usein yliopiston toimintoihin reagoivaa sen sijaan että se olisi ennakoivaa. Tämän proaktiivisen aseman saavuttaminen vaatii perehtymistä yliopiston tutkimusta ja opetusta koskeviin suunnitelmiin ja kiinteämpää integroitumista perustoimintoihin. Siten lisättäisiin myös tiedeyhteisön tietämystä siitä, miten kirjaston asiantuntemusta voitaisiin käyttää vieläkin tehokkaammin. Nämä tavoitteet kirjasto kuvaa seuraavasti: ”*Tiedeyhteisö käyttää kirjaston asiantuntijuutta ja palveluja tutkimuksen ja opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.*”

Asiantuntijuutta ja palvelujamme haluamme kehittää seuraavin keinoin: ”*Asiantuntijuuttamme olemme kehittäneet kirjastoalan kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa sekä yhteistyössä tiedeyhteisön kanssa. Palvelumme olemme suunnitelleet yhdessä tutkijoiden, opettajien ja opiskelijoiden kanssa.*” Olemalla mukana ydinprosesseissa saamme asiantuntemuksemme tiedeyhteisön käyttöön ja samalla tunnistamme palveluidemme kehittämistarpeet.

Kirjaston kehittämisen toimintaohjelma on vaa-
tiva. Niin sen pitääkin olla.

Päivi Kytömäki

OULUN YLIOPISTON KIRJASTO

Oulun yliopiston kirjasto on yliopiston erillislaitos, jota johtaa kirjaston johtokunta ja ylikirjastonhoitaja. Kirjasto aloitti toimintansa vuonna 1959. Kirjaston perustehtävä on edistää yliopistossa tapahtuvaa tutkimusta, opetusta ja opiskelua. Kirjaston vastuulla on kirjallisuuden ja muun informaatioaineiston hankinta, tietopalvelu ja tiedonhankinnan koulutus.

TUNNUSLUKUJA 2007

Yliopiston opiskelijoita	15 739
Yliopiston henkilökuntaa	3 100
Aktiivisia lainaajia	19 332
Kirjastokäyntejä	918 238
Kotilainoja	486 632
Tiedonhankinnan opetus (tunteja)	1 075
Tiedonhankinnan opetukseen osallistuneet	6 913
Avatut elektroniset artikkelit	531 356
Yhteydenotot digitaalisiin kirjoihin	28640
WWW-sivulatausten määrä	11 168 139

Menot	1000 euroa	%
Henkilöstö (sis. koulutuskulut)	3 684	45,9
Aineisto (sis. kokoelmien huolto)	1 511*	19,2
Tilat	2 630	28,3
Tietotekniikka ja tietoliikenne	183	2,4
Muut	286	4,2
Yhteensä	8 294	100

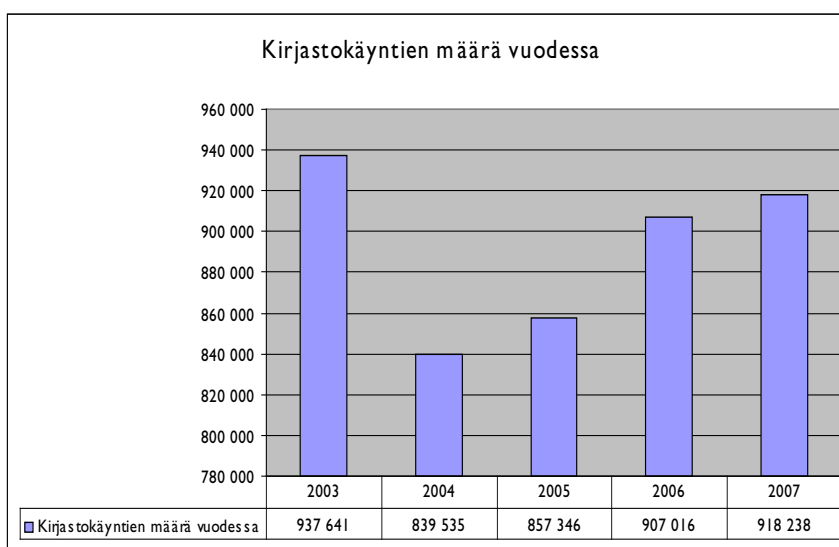
* Lisäksi laitosten aineistorahoitus 609 900 euroa.

PALVELUT

Vuoden 2007 tilastojen mukaan kävijäluvut, elektronisten aineistojen käyttö ja tiedonhaun opetuksen määrä kasvoivat.

Kävijälukujen valossa kirjaston merkitys työskentelypaikkana vahvistuu edelleen. Kirjaston hyvät ryhmätyöhuoneet ja asiakastilat ovat opiskelijoiden suosimia työskentelytiloja. Asiakkaiden työskentelymahdollisuudet paranivat myös Kajaanin yliopistokeskuksen kirjastossa, jossa syyskuussa avattiin kuuden yleisökoneen atk-luokka.

Kävijämäärät kasvoivat ollen 2006 907 016 ja 2007 918 238. Kirjastokäyntejä on päivässä keskimäärin 3245 ympäri vuoden. Vuosien 2004-2005 kävijämäärissä näkyy luonnontieteiden ja tekniikan kirjastojen kiinniolo tilaremonttien vuoksi.

Aineiston lainamäärät vähenivät kuluneella kaudella 16%. Eri sektoreiden kirjastot ovat alkaneet tutkia ja pienimuotoisesti kokeillakin oman alueensa erityyppisten kirjastojen kokoelmatarjonnan yhteistä hyödyntämistä. Kajaanissa on järjestetty kirjojen tilausmahdollisuus yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun kirjastojen kesken ja Oulussa tutkitaan mahdollisuuksia vastaaviin järjestelyihin.

Tiedonhankintakäytäntöjen ja tietoaineistojen käytön opastus on yliopistossa kirjaston vastuulla. Sen merkitys ja osuus kirjaston toiminnassa on keskeinen ja sen kehittämiseen kirjasto on panostanut voimakkaasti. Tiedonhaun opetus on pakollinen osa opintoja useilla tieteenaloilla. Suunnitellun toimenpideohjelman mukaisesti aloitettiin tehostettu tiedonhankinnan opetuksen markkinointi laitoksille. Tarkoituksena on saada tiedonhankinnan opetus integroitua mahdollisimman optimaaliseen vaiheeseen kullekin tieteenalalle sovellyimpiin opintokokonaisuuksiin.

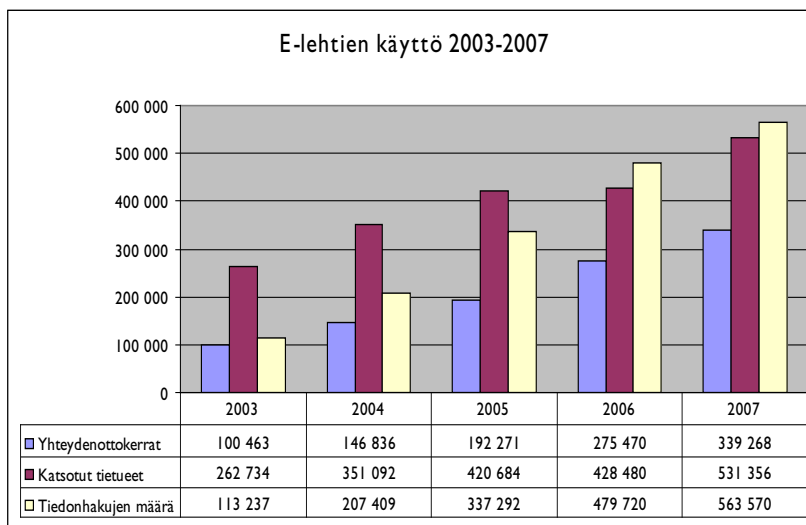
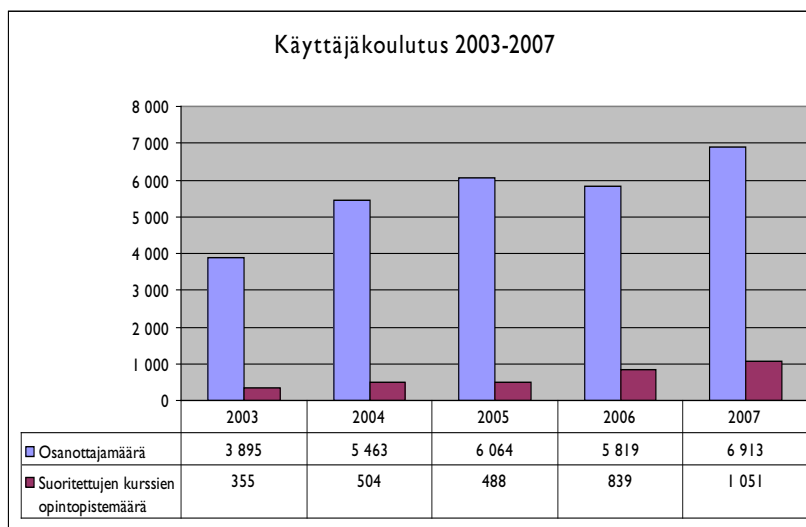
Kirjasto oli mukana myös useissa opetukseen liittyvissä kehittämishankkeissa (ks. Projektit ja hankkeet).

Kaikille syksyn 2007 uusille opiskelijoille lähetettiin muun yliopiston esittelyaineiston mukana myös kirjaston ”fuksiesite”. Tavoitteena on, että uusi opiskelija saa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa käsityksen kirjaston antamista mahdollisuuksista tukea opintojen aloittamista ja eteenpäinviemistä.

Vuonna 2007 kirjaston antamaa opetusta sai 6900 opiskelijaa opintojensa eri vaiheissa.

Yliopisto on jo pitkään rakentanut korkeatasoista verkkokäyttöisten aineistojen kokoelmaa. Kuluneena vuonna kirjasto on pyrkinyt kehittämään e-aineistojen käytettävyyttä ja tiedottanut niistä tehostetusti. Aineistojen käyttö kasvoikin noin 24 % edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2007 aloitettiin kirjaston www-palveluita tarjoavan sivuston uudistushanke. Sivut tulevat perustamaan tieteenalälhtöiseen palvelutarjontaan.

Vuosien neuvotteluista huolimatta kirjasto ei ole pystynyt solmimaan palvelusopimusta OYS:n henkilökunnan kirjastopalveluiden takaamiseksi Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa. PPSHP ei osallistu yliopiston kirjaston rahoitukseen muiden sairaanhoitopiirien tavoin.

Kirjaston palvelurakenteen tiivistämiseksi ja resurssien käytön optimoimiseksi jatkettiin suunnittelu- ja selvitystyötä Snellmanian kirjaston ja Pääkirjaston palveluiden yhdistämiseksi. Tavoitteena on organisoida humanistisen tiedekunnan, kasvatustieteiden tiedekunnan ja taloustieteiden tiedekunnan palvelut nykyisen Pääkirjaston tiloihin. Vuoden aikana järjestettiin useita palveluiden ja tilankäytön suunnittelutilaisuuksia yhdessä ao. tiedekuntien henkilökunnan ja opiskelijaedustajien kanssa.

Oppimiskeskuksen ohjausryhmä laati oppimiskeskusverkoston kehittämis- ja toimenpideohjelman sekä teki oppimiskeskusverkoston palveluselvityksen.

Vuonna 2007 otettiin käyttöön Shibboleth-kirjautuminen, jonka ansiosta asiakas voi nyt samanaikaisesti kirjautua sekä personoituihin tietokantapalveluihin että etäkäyttöön

Kirjastoasiointiin helpottamiseksi otettiin käyttöön mahdollisuus luotto- ja sirukortin käyttöön.

Lainausautomaatteja lisättiin eri kirjastoyksiköissä. Automaateilla lainaaminen on entistä suosittuempaa koko ajan ollen Pääkirjastossa jo noin 70% kaikista annetuista lainoista.

Kirjaston aineiston tulostus- ja kopiointimahdollisuuksien parantamiseksi käytössä oleva konekanta uudistettiin. Koneiden maksujärjestelmät ovat myös entistä monipuolisemmat; kopiointi ja tulostus on mahdollista maksaa myös erilaisilla pankkikorteilla.

Sähköinen asiointi kasvaa; kotilainojen määrä väheni vuodesta 2006 -16% ja elektronisten artikkelien käyttö lisääntyi 24%.

Käyttäjät	2007	2006	Muutos 2006-2007
Yliopiston opiskelijat	15 739	16 729*	- 5,9 %
Yliopiston henkilökunta	3100	3 053*	1,5 %
Aktiiviset lainaajat	19 332	19 583	- 1,3 %
yliopiston opiskelijat ja hen- kilökunta	14 634	14 673	- 0,3 %
muut	4 094	4 282	- 4,4 %
kaukopalveluasiakkaat	604	628	- 3,8 %

* Lähde: Oulun yliopiston vuosikertomus 2006

Kirjastokäynnit ja kokoelmien käyttö	2007	2006	Muutos 2006-2007
Kirjastokäynnit	918 238	907 016	1,2 %
Kirjaston www-sivujen sivulatausten määrä	11 168 139	11 445 700	- 2,4 %
Kotilainat	486 632	579 668	- 16 %
Kaukolainat	9 537	10 636	- 10,3 %
Saadut kaukolainat	4 527	4 962	- 8,8 %
Annetut kaukolainat	5 010	5 674	- 11,7 %
Tiedonhakujen määrä OULA-kokoelma- tietokannasta	1 241 031	1 302 630	- 4,7 %
Avatut elektroniset artikkelit	531 356	428 480	24 %
Yhteydenotokerrat digitaalisiin kirjoihin	28 640	31 670	- 9,6 %
Digitaalisista kirjoista katsotut tietueet	25 431	28 340	- 10,3 %
Tiedonhankinnan opetus	2007	2006	Muutos 2006-2007
Annettu opetus (tunteja)	1 075	976	10,1 %
Opetukseen osallistuneet	6 913	5 819	18,8 %
Tiedonhaut	2007	2006	Muutos 2006-2007
Tiedonhaun toimeksiannot	3 006	3 685	- 18,4 %

KEHITTÄMINEN

PROJEKTIT JA HANKKEET:

Kirjaston palveluista kehittämistyön keskeinen painopistealue on tiedonhankinnan opetus. Tavoitteena on, että tiedonhankintataidot kehittyvät muiden opintojen mukana ja opintovaiheiden tarpeisiin sekä se, että taitojen opetus kattaa koko opiskelu-uran fuksista tohtoriin. Kirjasto on mukana useissa yliopisto-opetukseen liittyvissä kehittämishankkeissa. Niistä mainittakoon Opintojen ohjaus (OOK), Opettajana yliopistossa, Collab-hanke, kansallinen informaatiolukutaitoa edistämään pyrkivä IL-OPS-hanke, JoTuT-hanke ja Tampereen yliopiston kanssa internet-tiedonhaun verkkomateriaalin tuotto.

Jatko-opiskelijoiden tuki (JoTuT) on hanke, jolla tuotetaan Kasvatustieteiden tiedekunnan, Thule-instituutin, Tutkimus- ja innovaatiopalveluiden, Kielikeskuksen ja Tietojenkäsittelytieteen laitoksen kanssa tukimateriaalia tutkimuksen tekoon ja jatko-opiskelijoiden opintoihin.

Koulutusteknologian tutkimusyksikkö vastaa Uudet yhteisölliset teknologiat oppimisen tukena (Collab) – nimisestä hankkeesta. Hankkeen aikana suunnitellaan, sovelletaan ja arvioidaan yhteisöllisen oppimisen malleja (esim. web-weaving, vastavuoroinen opettaminen, ongelmalähtöinen oppiminen, digitaaliset portfoliot), joissa hyödynnetään uusia yhteisöllisen teknologian sovelluksia (esim. wiki, blogi, Brieftecin Binder-mobiilisovellus, Habbo Hotel).

Opettajana yliopistossa on henkilökunnalle suunnattu tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön koulutuskokonaisuus. Sen toteutuksesta huolehtivat opetuksen kehittämissiikö, kirjasto ja tietohallinto. Koulutus on suunnattu erityisesti opetus- ja työtehtäviään aloittaville.

Kirjasto päätti osallistua Oodi-järjestelmän ylläpitoon kurssikirjallisuuden osalta. Oodin tarkoitus on koota yhteen opiskelijan tarvitsemat tiedot opinnoista ja oppimateriaalista. Toiveena on, että järjestelmän avulla kirjasto saa aikaisempaa nopeammin ja varmemmin tiedot uusista kurssikirjoista ja pystyy siten hankkimaan ne opiskelijoiden käyttöön ennen opintojen alkua.

Kokoelmakarttahankeen tavoitteena on luoda työkaluja, joilla kehittää ja arvioida kirjastokokoelmia. Valtakunnallista hanketta koordinoi Varastokirjasto. Hankkeen on tarkoitus valmistua vuonna 2009.

Julkaisukanavahanke on toinen valtakunnallinen hanke, johon kirjasto osallistuu. Hankeessa kehitetään verkko-oppimateriaalien jakelua, löytymistä ja oikeuksien hallintaa helpottava julkaisujärjestelmä. Hanke kestää vuoteen 2009.

KOKOELMAT

Oulun yliopiston kirjasto on vapaakappalekirjasto, jolla on ollut vapaakappaleoikeudet kaikkeen Suomessa painettuun aineistoon (ei sanomalehdet) vuodesta 1981 lähtien. Vuonna 2007 monografioita saatiin 18 531 nidettä ja kausijulkaisuja 5 556 nimekettä. Vuonna 2008 tulee voimaan uusi vapaakappaleita koskeva laki, jonka tuomiin käytäntöjen muutoksiin kirjastossa valmistauduttiin.

Elektronisten lehtien hankinta kasvoi, mutta monografiahankintojen määrä väheni jälleen edellisvuoden tasosta. Opiskelija- ja henkilökuntamääriin suhteutettuna Oulun yliopiston monografiahankinnan määrä oli vuonna 2007 lähes 17% pienempi kuin yliopistokirjastojen keskiarvo. Eri tieteenalojen kirjallisuushankintojen puutteita korjaamaan kirjasto sai ns. rehtorin lisärahana 40 000 euroa (vuonna 2006 50 000 euroa). Rahalla hankittiin monografiakirjallisuutta oppiaineiden valintojen mukaan kirjastojen avokokoelmiin sekä opiskelijoita että tutkijoita varten.

Elektronisia monografioita pyritään hankkimaan erityisesti kurssikirjoista.

Elektronisten kirjojen Ellibs-tietokanta luetteloiitiin nimekkeittäin kirjaston tietokantaan. Tämä helpotti kirjojen löytyvyyttä ja lisäsi niiden käyttöä. Tietokannan kirjojen lainamäärät ovat kohonneet ollen 2006 266 ja kuluneena vuonna 479 kertaa.

Lääketiedettä varten hankittiin e-kirjapaketti Thiemen, jossa on lääketieteen oppikirjoja ja kuvastoja. Lääketieteen ja terveydenhuoltoalan tarpeisiin hankittiin BMJ Learning-itseopiskelutietokanta ja BMJ Clinical Evidence-tietokanta, joka on näyttöön perustuva lääketieteen tietokanta. Molemmat ovat internetin kautta käytettäviä.

Painettujen kausijulkaisujen tilausten määrä kasvoi hieman vaikka painettujen tilauksia onkin pyritty vaihtamaan elektronisten lehtien tilauksiksi aina, kun se on mahdollista.

Laajaan elektronisten kausijulkaisujen kokoelmaan on hankittu myös PressDisplay-sanomalehtitietokanta, jonka käyttö osoittautui vilkaaksi alusta lähtien: vuoden aikana avattiin 24 274 lehden numeroa.

Opetusministeriön tuen turvin käynnistettiin kirjaston kokoelmiin kuuluvien Sodankylän Tähtelän, Ivalon Kultalan ja Venäjän Lapin retkien valokuvien digitoitihanke, joka valmistuu vuonna 2008.

Kirjasto sai merkittävän kirjalahjoituksen Elvi ja Pauli Lappalaisen kuolinpesältä, joka lahjoitti Rooman sosiaalishistoriaan erikoistuneen antiikintutkijan Jaakko Suolahden (1918-1987) jälkeen jättämän kokoelman. Kokoelmaan kuuluu 7000 monografiaa ja noin 18 hm lehtiä ja se täydentää erityisesti kirjaston arkeologian ja antiikin tutkimuksen kokoelmia.

Tohtori Pertti Huttunen lahjoitti noin 18 hm kokoelmia täydentävää kirjallisuutta historian tutkimuksen eri alueilta.

Kokoelmat	2007	2006	Muutos 2006-2007
Painetut kokoelmat yhteensä (monografiat ja kausijulkaisut; säilytysyksikköinä)	1 755 619	1 751 184	0,3 %
Ostetut painetut monografiat	8 840	9290	- 4,8 %
Ostetut painetut kausijulkaisunimekkeet	2 634	2 432	8 %
Käytössä olevat elektroniset kausijulkaisunimekkeet	19 804	16 091	23 %
Kirjaston toimesta julkaistut Acta-sarjan elektroniset väitöskirjat yhteensä	899	785	

Hankinta	2007 1000 euroa	2006 1000 euroa	Muutos 2006-2007
Hankitut painetut kausijulkaisut	637,8	645,8	- 1,2 %
Hankittu elektroninen aineisto	1 079,2	1 012,3	6,6 %
Hankitut monografiat	383,9	436,3	- 12 %
kirjaston suorarahoitus	253,4	259,4	- 2,3 %
laitosten rahoitus	130,5	176,9	- 26,2 %
joista kurssikirjoja	151	164,9	- 8,4 %

HENKILÖKUNTA

Yliopiston kehittämis- ja sopeuttamisohjelman mukaan tukipalveluiden on tiivistettävä toimintaansa ja vähennettävä henkilökuntaa. Näitä vaateita varten aloitettiin neuvottelut tietohallintopalveluiden keskittämisestä tietohallintoon ja tehtiin noin 9 henkilötyövuoden vähennykseen tähtäävä henkilöstösuunnitelma.

Tehtävien uudelleenjakoa ja karsintaa varten tehtiin muutamia henkilöstösiirtoja yksiköiden välillä ja aloitettiin valittujen tehtävien prosessikuvaukset.

Vuonna 2007 kirjastossa täytettiin yksi virka.

Tiedekirjasto Telluksessa järjestettiin Terveystalon kanssa työyhteisön kehittämishanke.

Kirjaston Koulutus ja hyvinvointi -ryhmä järjesti 25.4. henkilökunnalle terveysiltapäivän, jonka kuluessa kuultiin työhyvinvointiin keskittyneen Verve -yrityksen luentoja liikunta-tutkimuksen tuloksista ja ravinnon merkityksestä. Ryhmä järjesti myös kaksi virkistyspäivää, joista toinen vietettiin Eden-kylpylässä ja toinen Oulangan kansallispuistossa.

Vakituisissa viroissa / toimissa työskentelevien virkajakauma (n)

Vakituiset virat	Viranhoitajia
Ylikirjastonhoitaja	1
Hallintopäällikkö	1
Kirjastonhoitaja, yksikön esimies	5
Kirjastonhoitaja	17
Informaatikko	10
Kirjastoamanuessi	16
Kirjastosihtööri	36
Tietotekniikka-asiantuntija	1
Atk-suunnittelija	1
Verkkopalvelusuunnittelija	1
Käytönsuunnittelija	2
Julkaisutoimittaja	1
Osastosihtööri	2
Toimistosihtööri	1
Kirjansitoja	2
Virastomestari	1
Yhteensä	98

Vakinaista virkaa hoitavien koulutus (%)

Koulutus	Osuus koko henkilökunnasta (%) 2007	Osuus koko henkilökunnasta (%) 2006
Ylempi korkeakoulututkinto tai lisensiaatintutkinto	47	46
Alempi korkeakoulututkinto	15	14
Keskiasteen tai toisen asteen tutkinto	32	34
Ei tutkintoa tai varsinaista ammattiin valmistavaa koulutusta	6	6
Yhteensä	100	100

Määräaikaiset työntekijät (n)

	Lukumäärä 2007	Htv:t 2007	Lukumäärä 2006	Htv:t 2006
Työllistetyt	7	2,29	8	2,86
Työkokeilijat, työelämävalmennettavat, työharjoittelijat	9	2,51	11	1,99
Harjoittelijat	6	0,5	6	0,98
Siviilipalvelusmiehet	6	2,55	4	2,40
Projektityöntekijät (hankerahoitus)	2	0,25	3	0,60
Määräaikaiset (budjettirahoitus)	-	-	3	0,37
Yhteensä	30	8,1	35	9,2

HENKILÖKUNNAN KOULUTUS JA OSALLISTUMINEN

Kirjaston henkilökuntaa oli mukana sekä yliopiston sisäisissä että kansallisissa ja kansainvälisissä kehittämishankkeissa ja työryhmissä. Kehittämishankkeissa mainittujen lisäksi kirjasto on pysyvänä toimintana mukana valtakunnallisissa kirjastojärjestelmää kehittävässä (mm. Linnea 2) ja elektronista aineistoa hankkivissa (FinElib) työryhmissä sekä paikallisia kirjastopalveluita kehittävässä Pohjanportti- ja Kamut -yhteistyöhankkeissa.

Kirjaston henkilökunta osallistui yhteensä 478,5 päivää erilaisiin koulutustapahtumiin.

Osa koulutuksista oli yliopiston järjestämää tietotekniikan, taloushallinnon, työhyvinvoinnin ja opetusteknologian koulutusta.

Valtakunnallisia koulutuksia ja seminaareja, joihin henkilökunta osallistui, olivat mm.

- Triangelipäivät (Tampere)
- Kaukopalvelupäivät (Kuopio)
- The Challenge of the Electronic Environment to the Organization of Knowledge (Helsinki)

KAMUT-yhteistyötä (kirjastot – arkisto – museo): Oulun kaupunginkirjasto, Oulun yliopiston kirjasto, Oulun maakunta-arkisto, Pohjois-Pohjanmaan museo jatkettiin järjestämällä Sukututkija asiakkaana -koulutus 1.3.2007.

Oulun yliopiston kirjasto järjesti yhdessä Kansalliskirjaston Linnea-palveluiden kanssa sisällönkuvailukoulutuksen 8.2.2007. Koulutukseen osallitui 83 henkilöä (joista OYK:n henkilökuntaa 36).

Oulun yliopiston kirjasto järjesti Tietopalvelun haasteet -seminaarin 30.8.2007. Osallistujia oli 72 ja näistä 51 oli OYK:n henkilökuntaa.

Kajaanin AMK:ssa järjestettiin 6.-7.2. Informaatiolukutaito osana oppimisprosessia / Information literacy and its role in the learning process –seminaari yhteistyössä AMK:n kirjaston ja KYK:n kirjaston kanssa. Osallistujia oli 70 henkilöä.

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki osallistui kansainväliseen kirjastoalan konferenssiin, IFLA:an, joka pidettiin elokuussa Durbanissa, Etelä-Afrikassa. Päivi Kytömäki valittiin IFLA:n (International Federation of Library Associations and Institutions) Management and Marketing Sectionin jäseneksi.

Kirjaston edustaja piti esitelmät AGM/Europe Direct -konferenssissa Barcelonassa ja Internet Librarian International -konferenssissa Lontoossa. Aiheena oli tiedonhankinnan opetus.

Kansainvälisen virkailijavaihdon puitteissa järjestyi lyhyt tutustumisvaihtojakso Vigon yliopiston kirjastoon Espanjaan.

TYKY-kuntoutukseen osallistui kaksi henkilöä.

JULKAISUTOIMINTA

Kirjasto vastaa Oulun yliopiston väitöskirjasarjan Acta Universitatis Ouluensis kirjojen julkaisemisesta painettuna ja elektronisena sekä siihen liittyvästä jatko-opiskelijoiden neuvonnasta. Lisäksi kirjasto vastaa Oulun yliopiston oppimateriaalia ja Oulun yliopiston kirjaston julkaisuja -sarjojen toimittamisesta. Kirjasto ylläpitää Oulun yliopiston henkilökunnan julkaisurekisteriä.

ACTA-SARJA

Acta Universitatis Ouluensis -julkaisusarjassa ilmestyi 114 väitöskirjaa sekä kahdeksan muuta tutkimusta. Näiden lisäksi julkaistiin 24 väitöskirjaa muissa sarjoissa tai omakustanteina.

Tutkijoille ja jatko-opiskelijoille annettiin opetusta Acta-sarjassa julkaisemiseen ja mallipohjien käyttöön. Osa opetuksesta liittyi kirjaston laatimaan opiskelijoiden TohDot-tukipakettiin, osa annettiin mm. eri tutkijakoulujen erillisestä pyynnöstä. Opetuksiin osallistui 180 henkilöä.

Kaikista vuoden 2007 Acta-sarjan julkaisuista tehtiin elektroninen verkkoversio. Elektronisia julkaisuja käytetään paljon ja käyttö kasvaa edelleen.

Kirjaston henkilökunnalta ilmestyi 5 julkaisua vuonna 2007. Julkaisujen aiheina olivat kokoelma-analyysi ja tiedonhaun opetus.

Vuonna 2007 Oulun yliopiston julkaisurekisteriin tallennettiin 5121 uuden julkaisun viitetiedot. Julkaisurekisterin mukaan vuonna 2007 Oulun yliopiston henkilökunnan julkaisuista n. 38% on tieteellisiä lehtiartikkeleita, n. 24% on tieteellisiä kokoomateos- tai kokousartikkeleita, n. 17% abstrakteja ja n. 21% muita julkaisuja.

Acta Universitatis Ouluensis-sarjan uudistus saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi vuonna 2007. Vuoden aikana otettiin myös käyttöön uusittu Ohjeita kirjoittajille -opas ja julkaisusopimuslomake. Lisäksi aloitettiin julkaisu-toimikunnan nykyisen ohjesäännöstä uudistaminen.

Acta Universitatis Ouluensis -julkaisusarjan julkaisut 2007		
	Väitöskirjat	Muu tutkimus
A-sarja (LuTK)	21	
B-sarja (HuTK)	6	1
C-sarja (TTK)	24	3
D-sarja (LTK)	49	1
E-sarja (KTK)	9	3
G-sarja (TaTK)	5	
Yhteensä	114	8

TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT

Kajaanin yliopistokeskus ja Kajaanin ammattikorkeakoulu järjestivät yhdessä 6.-7.2.2007 kansainvälisen seminaarin ”Informaatiolukutaito osana oppimisprosessia”. Seminaari käsitteli kirjaston ja opettajien yhteistyötä. Luennoitsijoita oli Suomen lisäksi mm. Englannista, Saksasta ja Unkarista.

Oulun yliopiston kirjasto on ollut mukana kansainvälisessä kirjastojen vaikuttavuustutkimuksessa, jota johtaa professori Haruki Nagata Tsukuban yliopistosta Japanista. Prof. Nagata vieraili kirjastossa maaliskuussa 2007 esittelemässä tutkimuksen tuloksia.

T. Yamamoto (Nagoya University Library, IT-Centre) tutustui elektroniseen julkaisutoimintaan ja kirjastojärjestelmään 18.6.2007.

Pääkirjastossa järjestettiin poistettujen kirjojen myyntipäivät 21.3. ja 6.11.2007. Myyntien tuotolla hankitaan kirjastoon uusia kirjoja.

Oulun Kamut (kirjastot, arkistot ja museot) järjesti 18.9.2007 koulutustilaisuuden ”Sukututkija asiakkaana”. Koulutustilaisuus oli tarkoitettu kirjastojen asiakaspalveluhenkilökunnalle.

Pääkirjasto toimi ns. elävänä kirjastona 6.11.2007. Tapahtuma toteutettiin Maailmankoulun, Oulun yliopiston kirjaston ja Tiedeviestinnän maisteriohjelman yhteistyönä. Elävä kirjasto on menetelmä ihmisten välisen vuoropuhelun edistämiseen ja ennakkoluulojen poistamiseen.

Valtion taideteostoimikunta sijoitti kirjastoon seitsemän videotaideteosta. Videot ovat katseltavissa Pääkirjaston ala-aulassa.

Ruotsin suurlähettiläs Eva Walder-Brundin vieraili Pääkirjastossa 4.9. Vierailunsa aikana hän tutustui muun muassa kirjaston vanhan kirjallisuuden erikoiskokoelmaan.

Kirjaston uusimmassa yksikössä, Tiedekirjasto Telluksessa, esiteltiin vuonna 2007 kirjaston palveluita noin 200 yliopiston vieraalle.

Vuonna 2007 toteutettiin useita näyttelyitä mm. Leevi Madetojan ja Mikael Agricolan juhlanäyttelyt. Näyttelyistä suuri osa tehtiin yhdessä laitosten kanssa.

NÄYTTELYT PÄÄKIRJASTOSSA	NÄYTTELYT SNELLMANIAN KIRJASTOSSA
likka Kaakinen - elämästä ja arkistosta 14.12.2006-31.1.2007	Suomen hevonen (yhdessä kulttuuriantropologia- oppiaineen kanssa) huhtikuussa 2007
Leevi Madetoja 1887 - 1947 – Pohjanmaan ja Pariisin säveltäjä (vuoden 2007 loppuun saakka)	Taika. Taito- ja taideaineiden opetus (yhteistyössä ulkopuolisen asiantuntijan kanssa) 7.5.-29.9.2007
Kiitos kirjasta! Mikael Agricola n. 1510 - 1557 (vuoden 2007 loppuun saakka)	Saamelaiskulttuuria 2.2.-3.3.2007
Naisten poliittiset oikeudet: Pohjoisen naisen ääni – pohjoissuomalaiset naiskansanedustajat 1907 - 2006 5.-30.3.2007 (Oulun naisjärjestöt)	Kävelevä kone - teknologiakasvatusta ennen ja nyt (teknologiakasvatus-oppiaineen kanssa) 9.10.-2.11.2007
Elämää Kinnermäessä, livvikoiden kyläkulttuuria kuvaava kiertonäyttely 23.5.-8.6.2007 (Kinnermäen ystävät ry)	Kaikki on vinksin vonksin - näyttely Astrid Lindgrenin maailmasta (pohjoismaisen filologian kanssa) 6.11.2007-4.1.2008
Valtion taideteostoimikunta sijoitti Pääkirjastoon videotaidetta.	EWK:n Suomi-aiheiset pilapiirroukset (Pohjola-Nordenin Oulun läänin piirin kanssa) 8.11.-13.12.2007
	Valta liikuttaa - naistutkimuspäiviin liittyvä näyttely (naistutkimus-oppiaineen kanssa) 15.11.-16.11.2007
	Nordistik (pohjoismaisen filologian kanssa) 1.11.-30.11.2007

TILAT JA TALOUS

Yliopiston budjettirahoituksen osuus kirjaston kokonaisrahoituksesta oli 94,4 %, johon se nousi edellisen vuoden 93,1 %:sta. Epäsuoran budjettirahoituksen ja muun rahoituksen osuudet kasvoivat jonkin verran, mutta maksullisen palvelun tulot ja OPM:n keskitetty rahoitus vähenivät.

Kajaanissa aloitettiin yliopistokeskuksen kirjaston korjaus- ja muutostöiden suunnittelu.

Oulussa kirjaston etävarasto siirrettiin Ruskosta Nuottasaareen.

Kirjastossa tehtiin tilankäyttösuunnitelma, joka liittyy Snellmanian kirjaston ja Pääkirjaston toimintojen uudelleenorganisointiin. Suunnitelma tehtiin yhdessä humanistisen tiedekunnan, kasvatustieteiden tiedekunnan ja taloustieteiden tiedekunnan laitosten ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

Tulot	2007 1 000 euroa	2007 %	2006 1 000 euroa	2006 %
Oulun yliopistolta suora budjettirahoitus	7 637	83	7 114,9	81,7
Epäsuora budjettirahoitus	609,9	6,6	531,8	6,1
Muu julkinen rahoitus	68	0,7	61	0,7
Maksullisen palvelun tulot	150	1,6	155	1,8
Muu rahoitus	439	4,8	514,2	5,9
OPM:n keskitetty rahoitus (FinELib)	300,8	3,3	333,6	3,8
Yhteensä	9 204,7	100,0	8 710,5	100,0
Menot	6 787,8			
Toimintakulut	6 787,8	73,7	6 279,8	72,1
Kirjastoaineistokulut	* 2 416,9	26,3	* 2 429,8	27,9
Pääomakulut	-	-	-	-
Yhteensä	9 204,7	100,0	8709,6	100,0
Toimintakulujen jakauma				
Henkilöstö	3 684	54,3	3 562,2	56,7
Aineisto (kok:n huolto)	4,8	0,1	6	0,1
Tilat	2 630	38,7	2 198	35
Tietotekniikka ja tietoliikenne	183	2,7	184	2,9
Muut	286	4,2	329,6	5,2
Yhteensä	6 787,8	100,0	6 279,8	99,9

* josta kirjaston osuus 1 506,2 * josta kirjaston osuus 1 482,6

ORGANISAATIO JA HALLINTO

Syksyllä 2007 valmistuneen kirjaston uuden toimenpidesuunnitelman mukaan aloitettiin kirjaston henkilöstö- ja organisaatorakenteen kehittäminen käynnistämällä prosessikuvaukset eri palveluiden tuottamisesta.

Tiimit jatkoivat työskentelyään kaksivuotisen I.I.2006 alkaneen tiimikauden nimissä.

Kajaanin yliopistokeskuksessa toimii kirjastotyöryhmä ja lääketieteellisessä tiedekunnassa kirjastovaliokunta. Kirjaston johtokunta kokoontui kolme kertaa.

KIRJASTON JOHTOKUNTA

Johtokunnan jäsenet:

Varsinaiset jäsenet

Huotari Maija-Leena, professori, puheenjohtaja

Jarva Eero, lehtori, HuTK

Järvelä Sanna, prof., KTK

Laasonen Kari, prof., LuTK

Salo Tuula, prof., LTK

Eriksson Seppo, lehtori, TaTK

Leiviskä Kauko, prof. TTK

Seppälä Milja, fil. yo, OYY

Taimisto Olli, tekn. yo, OYY

Klintrup Outi, informaatikko, OYK

Keinänen Kari, tietohall.pääll.

Kytömäki Päivi, ylikirj.hoit.

Henkilökohtaiset varajäsenet

Mantila Harri, prof., HuTK

Suortti Juhani, prof., KYK

Lasanen Sari, tutk.tohtori, LuTK

Karttunen Tuomo, apul.op., LTK

Mainela Tuija, ma prof., TaTK

Jantunen Heli, prof., TTK

Kaleva Jari-Pekka, fil. yo, OYY

Metso Antero, jatko-op., OYY

Keränen Eila, kirj.siht., OYK

LIITE: TUNNUSLUKUVERTAILU VUODELTA 2007

	Tunnusluvut Oulun yliopiston kirjasto	Yliopisto- kirjastot valtakunnallinen keskiarvo	Poikkeama valta- kunnallisesta keskiarvosta
Kirjaston käyttö			
Lainat / kohdeväestö	117,7	68,4	72,1 %
Kirjastokäynnit / kohdeväestö	48,7	38,2	27,5 %
Elektronisten palveluiden yhteydenottokerrat / kohdeväestö	61,1	53	15,3 %
Saadut kaukolainat ja jäljenteet / annetut kaukolainat ja jäljenteet	0,9	0,7	28,6 %
Elektronisten palveluiden yhteydenottokerrat / kirjastokäyntien määrä	1,3	1,4	-7,1 %
Kirjaston kokoelmat			
Ostetut monografiat / kohdeväestö	0,5	0,6	-16,7 %
Elektroniset kausijulkaisut / kohdeväestö	1,1	1,1	0,0 %
Kurssikirjahankintakulut (euro)/ kehysorganisaation aloituspaikka	70,8	64,1	10,5 %
Kirjaston voimavarat			
Kohdeväestö (kehysorganisaation jäsenet) / kirjaston henkilökunta (hvt)	176,9	162,3	9,0 %
Kirjaston kokonaiskulut (euro) / kohdeväestö	440,3	485,4	-9,3 %
Kirjastoaineistokulut / kehysorganisaation kokonaiskulut %	0,7	1	-30,0 %
Kirjaston kokonaiskulut / kehysorganisaation kokonaiskulut %	4	4,8	-16,7 %
Kirjastoaineistokulut (kirjaston budjetti) / kirjaston kokonaiskulut %	18,2	20	-9,0 %
Elektronisen aineiston hankintakulut / kirjastoaineiston hankintakulut %	68,7	56,7	21,2 %
Kirjaston luku- ja työskentelypaikat sekä työasemat/ omat opiskelijat (x 1000)	106,5	79,9	33,3 %

Lähde: Suomen tieteellisten kirjastojen tilastotietokanta

